

Høgskolen i Telemark

Fakultet for allmennvitenskapelige fag

EKSAMEN

I

2701 LINGVISTIKK

22.05.15

Tid: 3 timer

Målform: Bokmål eller nynorsk

Sidetall: 2 + forside

Hjelpemiddel: Ingen

Merknader: Begynn på nytt ark for hvert spørsmål. Skriv også 5A og 5B på hvert sitt ark.

Vedlegg: Ingen

Eksamensresultatene blir offentligjort på Studentweb

Spørsmål 1: SEMANTIKK

Hva er det semantiske forholdet mellom de understreka orda i setningspara nedenfor?

- 1a. Sara hadde hund
- 1b. Sara hadde golden retriever
- 2a. Hunden var liten
- 2b. Hunden var stor
- 3a. I hagen sto det et tre
- 3b. I hagen var det tre stoler
- 4a. Jeg tror vi må slå på litt lys
- 4b. Jeg tror det gikk et lys opp for ham

Spørsmål 2: MORFOLOGI

A. Grammatiske kategorier

I norsk kan man uttrykke ulike grammatiske kategorier ved hjelp av bøyning. Et eksempel er den grammatiske kategorien *tall* som har trekket *entall*, som i gris, eller *flertall*, som i griser.

Nevn fire (4) andre grammatiske kategorier, og gi eksempel på bøyning der disse kategoriene blir brukt.

B. Avledning og bøyning

Bruk orda nedenfor til å forklare forskjellen på *bøyning*, *avledning* og *sammensetting*. Bruk begrepet *leksem* som del av forklaringa di.

gris – griser – grisete – stuegris

Spørsmål 3: SYNTAKS

- A:
- 1. Forklar kort hva som kjennetegner adjektivfraser.
 - 2. Angi adjektivfrasene i setningene under ved å streke under dem (på eget ark).
 - a. Disse dyre tomatene er veldig gode.
 - b. Nye arbeidsoppgaver kan være vanskelig å utføre

- B: Gi en syntaktisk analyse av setningen nedenfor, der både ord-, frase- og funksjonsnivået er representert.

Den kvinnen som besøkte oss i går fortalte meg at mannen hennes er utrolig distré

Spørsmål 4: FONETIKK OG FONOLOGI

A. Avgjør om følgende foner har glottalt lukke eller er stemte, ustemte (= ustemte uaspirerte) eller aspirerte (= ustemte aspirerte).

- a) [t] i <tanke>
- b) [s] i <kvass>
- c) [b] i <labbe>
- d) [ɟ] i <sage>
- e) [t] i <strebe>
- f) [e] i <lek>

B. Hvilke endringer får vi dersom vi i følgende ord bytter ut

- a) glottal med labiodental i ordet /hane/
- b) lang bakre åpen med kort fremre trang i ordet /ta:k/

Skriv de nye ordene med vanlig ortografi og i fonetisk transkripsjon.

C. Ordene nedenfor er ikke mulige norske ord. Hvorfor ikke?

- a) [bnango]
- b) [stih]
- c) [ɲis]
- d) [pls]

D. a) Skriv hvert av ordene nedenfor i fonetisk transkripsjon. Gjør deretter følgende:

- Marker tonem (primærtrykk) og eventuelt sekundærtrykk
- Del hvert ord inn i stavelser i følge prinsipper for stavelsesinndeling i norsk.
- tegn stavelsenes trestruktur med A (ansats), R (rim), N (nukleus) og K (koda):

- i. <smile>
- ii. <smilet>
- iii. <eplekake>

b) Hva heter ordene som ikke har trykk?

Spørsmål 5: Svar på både A og B nedenfor!

A: DIAKRON LINGVISTIKK

1. Forklar begrepet analogi og gi eksempel.
2. Nevn to grunner til at ordforrådet i et språk endrer seg over tid. Gi eksempel.

B. SOSIOLINGVISTIKK

Forklar to av begrepene under, og gi eksempler.

1. Kreolspråk
2. Tospråklighet
3. Lingua franca
4. Språkhandling

Spørsmål 1: SEMANTIKK

Kva er den semantiske relasjonen mellom dei understreka orda i setningspara nedanfor?

- 1a. Sara hadde hund
- 1b. Sara hadde golden retriever
- 2a. Hunden var liten
- 2b. Hunden var stor
- 3a. I hagen sto det eit tre
- 3b. I hagen var det tre stolar
- 4a. Eg trur vi må slå på litt lys
- 4b. Eg trur det gjekk eit lys opp for han

Spørsmål 2: MORFOLOGI

A. Grammatiske kategoriar

I norsk kan ein uttrykke ulike grammatiske kategoriar ved hjelp av bøyning. Eit døme er den grammatiske kategorien *tal* som har trekket *eintall*, som i gris, eller *fleirtall*, som i grisar. Nemn fire (4) andre grammatiske kategoriar, og gje døme på bøyning der desse kategoriane blir bruka.

B. Avleiing og bøyning

Bruk orda nedanfor til å forklare forskjellen på *bøyning*, *avleiing* og *samansetting*. Bruk omgrepet *leksem* som del av forklaringa di.

gris – grisar – grisete – stovegris

Spørsmål 3: SYNTAKS

- A:
- 1. Forklar kort kva som kjenneteiknar adjektivfrasar.
 - 2. Marker adjektivfrasane i setningane under ved å streke under dei (på eige ark).
 - a. Disse dyre tomatane er veldig gode
 - b. Nye arbeidsoppgåver kan være vanskelege å utføre
- B: Gje ei syntaktisk analyse av setninga under, der både ord-, frase- og funksjonsnivået er representert.

Den kvinna som besøkte oss i går fortalde meg at mannen hennar er utruleg distré

Spørsmål 4: FONETIKK OG FONOLOGI

- A. Avgjer om følgjande fonar har glottalt lukke eller er stemde, ustemde (=ustemde uaspirerte) eller aspirerte (=ustemte aspirerte)
- [t] i <tanke>
 - [s] i <kvass>
 - [b] i <labbe>
 - [ʒ] i <sage>
 - [t] i <strebe>
 - [e] i <lek>
- B. Kva for endringar får vi om vi i følgjande ord byter ut
- glottal med labiodental i ordet /hane/
 - lang bakre åpen med kort fremre trang i ordet /ta:k/

Skriv dei nye orda med både vanleg ortografi og i fonetisk transkripsjon.

- C. Orda nedanfor er ikkje moglege norske ord. Kvifor ikkje?
- [bnango]
 - [stih]
 - [ɲis]
 - [pɫs]
- D. a) Skriv kvart av orda nedanfor i fonetisk transkripsjon. Gjer deretter følgjande:
- Marker tonem (primærtrykk) og eventuelt sekundærtrykk
 - Del kvart ord inn i stavingar i følge prinsipp for stavingsinndeling i norsk.
 - teikn trestrukturen til stavingane med A (ansats), R (rim), N (nukleus) og K (koda):
- <smile>
 - <smilet>
 - <eplekake>
- c) Kva heiter orda som ikkje har trykk?

Spørsmål 5: Svar på både A og B nedenfor!**A: DIAKRON LINGVISTIKK**

- Forklar omgrepet analogi og gje døme.
- Nemn to grunnar til at ordforrådet i eit språk endrar seg over tid. Gje døme.

B. SOSIOLINGVISTIKK

Forklar to av omgrepa under, og gje døme.

- Kreolspråk
- Tospråklegheit
- Lingua franca
- Språkhandling

